



Flemming B. Olsen

**Lektielæsningens
betydning for
gymnasieelevers
læreprocesser**

Forsøg og udviklingsprojekter

- ▶ Anvendelsesorienteret undervisning (projekt i Region Syd)
- ▶ Lektiefri årgang (forsøg på Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing)
- ▶ Randers HF og VUC (afsluttet juni 2011)
- ▶ Udviklingsprojekt: ”Næsten lektiefri undervisning” (Region Midtjylland)
- ▶ ”Skrivefængsel” (fynske gymnasier)
- ▶ Lektiepolitik (folkeskoler)
- ▶ Lektiefri skole (folkeskole på Fyn)



Hvorfor lektier?

- ▶ Samfundsmoral
- ▶ Økonomisk rationalitet
- ▶ Elevernes medansvar
- ▶ Metodetræning
- ▶ Læringssyn.

(Kilde: Professionshøjskolen Metropol: Lektier i en moderne gymnasieskole, maj 2010)



Hvorfor lektiefri undervisning?

- ▶ at eleverne møder op til undervisningen uden dårlig samvittighed (hvis de ikke har lavet lektier)
- ▶ at de mødes med mere ens faglige forudsætninger for at kunne deltage i undervisningen.
- ▶ at frafaldet bliver mindre og karakteren højere
- ▶ at eleverne bliver mere aktive i timerne



Hvorfor lektiefri undervisning?

Konklusion:

- ▶ Eleverne møder undervisningen med større glæde og lyst:
Et bedre klasserumskultur.
- ▶ Man sparer tid i undervisningen idet eleverne er mere aktive og bedre kan vidensdele
- ▶ Lektiefri undervisning er lighedsskabende



Forskningsspørgsmålet

Hvordan kan elevers lektielæsning
understøtte meningsorienterede
læreprocesser?



Svar 1 – Det hurtige

Lektier er gammeldags



Svar 2 – Det omstændelige

- ▶ Ved at gøre elevernes lektiearbejde nødvendigt for at kunne forstå og perspektivere et fagligt indhold. Og
- ▶ ved at lærerne ekspliciterer krav til lektien og dens anvendelse i undervisningen.



Konklusion

Den didaktiske forståelse af elevernes lektiearbejde er ikke i overensstemmelse med den didaktiske forståelse af undervisningen.

- Arbejdsformerne i skolen er varierede, mere differentierede og mere fantasirige end lektiearbejdet
 - Lektier underminerer frem for støtter interessen for skolen. (Warton 2004)
-



Definition af lektier

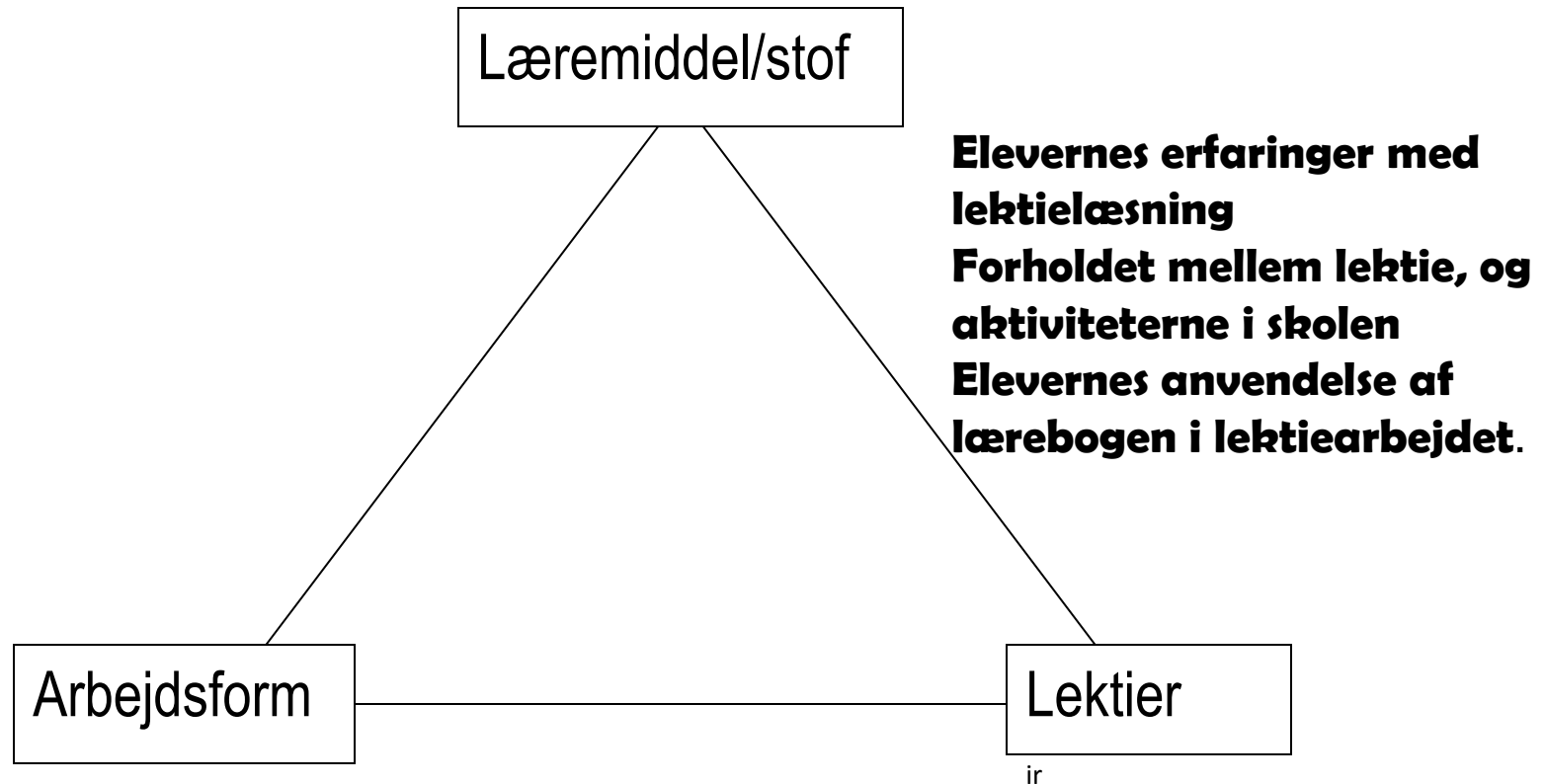
Lektier er en hvilken som helst form for arbejde i forbindelse med skolen, som er placeret udenfor skoletiden og for hvilket den lærende har det primære ansvar.

(Hallam 2004: 5)



Hvordan er det at lave lektier?

Det kommer an på.....



DVD: Hvad siger eleverne om lærebogen?

Lærebogens udformning

Krav til design og udformning:

- ▶ Læsbar og lærbar
- ▶ Variation

Lærebogens funktion

- ▶ **Autoritativ/reproduktion**
 - ▶ Tryghed
 - ▶ Overblik
- ▶ **Og samtidig: rutinepræget/insitutionaliseret**
- ▶ **Strukturerende ressource**

3 projekter

1. Udviklingsprojekt 1 (2004): Lektieundersøgelsen

- Empiri: Surveyundersøgelse, skoledagbøger

2. Udviklingsprojekt 2 (2005): Læremiddelundersøgelsen

- Empiri: Fokusgruppeinterviews med elever, interviews med lærere, logbøger fra lærere og klasserumsobservationer

3. Læringsundersøgelsen (2006)

- Empiri: re-interviews med elever, som skrev skoledagbog 2½ år tidligere.



Forskning

- ▶ **Kvantitativ effektforskning**
- ▶ **Læringsorienteret forskning**



Lektiers effekt

- Den tid, eleven bruger på lektier, har ikke direkte indflydelse på elevens faglige udbytte af lektiearbejdet
 - Elever har mest fagligt udbytte af lektieopgaver, der indeholder udfordrende problemstillinger
 - Lærerfeedback på elevens lektier har stor indflydelse på elevens udbytte af lektiearbejdet
-



Lektiernes mængde vs. Lektiernes form

- ▶ Lektier, der engagerer eleverne i aktiv læring er en effektiv metode til at øge elevernes præstationer
 - ▶ derfor handler det mere om *arten* af elevens indsats og ikke *mængden* af lektier eller *tiden* anvendt til lektier, der øger elevens præstation. (Review fra Canadian Council on Learning 2009)



Manglende lektier

- ▶ lærebogen er ikke så højt prioriteret som lærerens undervisning
- ▶ lektiearbejdet er kedeligt sammenlignet med undervisningen
- ▶ eleverne er ”getting lost” i læsningen
- ▶ elevernes lektiearbejde afhænger af deres opfattelse af, og syn på en opgave, og
- ▶ elevernes lektiearbejde afhænger af deres forventninger om succes ved at løse en opgave.
(Ryan 2006)



Hvorfor laver elever lektier, og hvorfor gør de ikke? Århus Akademi i ()

Grunde til ikke at lave lektier?

- ▶ træthed 65 (70)
- ▶ kedeligt fag eller lektie 46 (30)
- ▶ For lang (33)

Grunde til at lave lektier?

- ▶ Mere ud af uv (67)
 - ▶ pligt og samvittighed 54 (28)
 - ▶ tage sig sammen 43
 - ▶ interessant fag 35
 - ▶ Bedre eksamen (37)
 - ▶ Ansvar overfor gruppen (42)
-



Hvad hjælper?

Hjælp med *mindre* lektie

- ▶ Helt og meget enig 33%

Hjælp til *refleksion*

- ▶ Helt og meget enig 32%

Hjælp med mere *interessante* lektier

- ▶ Helt og meget enig 45%

Færre lektier hjælper

- ▶ Helt og meget enig 28%

Koordinering af lektier

- ▶ Helt og meget enig 47%

Variation af lektien hjælper

- ▶ Helt og meget enig 32%



Hvad hjælper?

Noter til lektionen hjælper

- ▶ Helt og meget enig 26%

Viden om lektionens *anvendelse*

- ▶ Helt og meget enig 40%

De andre laver lektioner hjælper

- ▶ Helt og meget enig 40%



Mundtlige og skriftlige lektier

Prioritering mellem mundtlige og skriftlige lektier?

%

- ▶ Mundtlige først 7.1 (7,1)
- ▶ Skriftlige først 92.9 (91,9)



De skriftlige lektier

- ▶ Det skriftlige arbejde giver tydeligere feedback på elevernes arbejde – på godt og ondt
- ▶ Det skriftlige arbejde giver større mulighed for fordybelse end det mundtlige lektiearbejde
- ▶ De skriftlige lektier er nødvendige



Hvad er meningsfuld anvendelse?

Relevans, brugbar, nødvendig

- forudsigelse af arbejdsform
- forudsigelse af lærerens forventninger

Forudsigelse af egen aktivitet
afgørende for prioritering af
lektier



Hvad siger eleverne om lektier?

Læringsopfattelser

Reproduktionsorienteret læringsforståelse	Meningsorienteret læringsforståelse
1. øgning af viden	4. forståelse
2. reproduktion af viden	5. ændring af synsvinkel/forståelse
3. anvendelse af viden (mekanisk)	6. personlig forandring
Overfladelæring	Dybdelæring




Vidensformer

Reproduktionsorienterede

- Lære udenad
- Manglende tid
- Svært ved at danne overordnede billeder af detaljer
- Følger lærers eller lærebogs rækkefølge
- Forholder sig ukritisk
- Overfladisk eller undladt lektiearbejde
- Overfladestrategi

Meningsorienterede

- Overføring af viden
 - Undersøger meningen i teksten
 - Perspektiverer teksten
 - Nysgerrig for at få større viden om emnet
 - Grundigt lektiearbejde
 - Dybdestrategi
-
- 

Anvendelsen af lektien ved reproduktionsorienteret vidensform

Den mekaniske anvendelse er kendetegnet ved:

- Manglende mening med lektien
- ”Slavisk” og ensformig gennemgang af lektien
- Rutinepræget anvendelse af lektien
- Ingen anvendelse af lektiearbejdet
- Kan følge med uden at have lavet lektier

Og den mekaniske anvendelse forstærkes af

- Manglende hjælp og respons fra læreren
- Lærernes manglende planlægning og koordinering



Anvendelsen af lektien ved meningsorienteret vidensform

Den dynamiske anvendelse er kendetegnet ved:

- Aktivitet i timen
- Engageret i undervisningen
- Interessant læsning og anvendelse af det læste
- Overordnet gennemgang i timen
- Varieret anvendelse

Og den dynamiske anvendelse forstærkes af:

- Udfordrende krav



Bliver det didaktiske valg flyttet fra læreren til eleven?

- ▶ Hvordan skal eleverne prioritere mellem lektierne?
- ▶ Hvor meget tid skal eleverne bruge til lektier?
- ▶ Hvem skal vælge mellem lektierne – eleverne eller lærerne?
- ▶ Bruges lektien som udgangspunkt for det videre arbejde og diskussionerne i klassen, eller er den supplerende læsning?
- ▶ Forklarer læreren eleverne, hvordan de skal arbejde med den enkelte lektie?
- ▶ Og forklarer læreren, hvad lektien skal bruges til i undervisningen?



4 anbefalinger

1. Undgå en overdreven anvendelse af lærebogen til lektiearbejdet, idet en sådan overdreven anvendelse vil mindske en meningsorienteret vidensform .
2. Varier lektieformen og differentiere lektiearbejdet, hvilket kan understøtte en meningsorienteret vidensform.
3. Anvend lektierne i undervisningen på en, for eleverne tydelig måde, hvilket vil understøtte elevernes meningstilskrivning til lektiearbejdet.
4. Tydeliggør for eleverne, hvilke krav og forventninger der stilles til deres arbejde med lærebogen

Altså: Gør lektiearbejdet nødvendigt for eleverne

